

Köylerden Oluşan Birliklerin Ödeme Emri Düzenleme Yetkilerinin Olmadığı

Bu karar; köy birliklerinin ödeme emri düzenleyip düzenlemeyemedikleri hususuna ilişkindir.

T.C.

DANIŞTAY

9. Daire

Esas : 1988/2271

Karar : 1990/526

Tarih : 20.02.1990

ÖZET : 1580 s. Yasanın 133. ve devamı maddelerine dayanılarak kurulmuş olan köy birliğinin 6183 s. Kanun uyarınca ödeme emri düzenlemeye yetkili olmadığı Hk.

(1580 sayılı Belediye K. m. 133, 135, 138) (2464 sayılı BGK. m. 52)

KARAR METNİ:

Temyiz İsteminde Bulunan: ilçesi Köylerine Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı adına Kaymakamı

Karşı Taraf :

İstemin Özeti : Vadesinde ödenmeyen iskele Geçiş Ücretinin tahsili amacıyla düzenlenip bildirimi yapılan ödeme emrinin iptali dileği ile açılan davayı: 2576 s. Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri

Hakkında Yasanın 6/b maddesinde, 6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasanın uygulamasından doğan uyuşmazlıkların çözüm yerinin Vergi Mahkemeleri olduğu belirtildiğinden, bu tür davaya bakmanın vergi mahkemelerinin görevinde olmadığı yolundaki iddiada isabet görülmediği, 6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasasının 1. maddesinde, bu yasanın Devlete, Vilayet hususi İdarelerine ve belediyelere ilişkin vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ilişkin muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan sair alacakları ile, bunların takip masrafları hakkında uygulanacağının hükme bağlandığı, dosyanın incelenmesinden ilçesi Köylerine Hizmet Götürme Birliği adı altında kurulan davalı kuruluşun Sedir Adasına iskele inşa ettiği, bu iskeleye yolcu taşıyan motor sahiplerinden tarife esasına göre günlük ücret aldığı, yükümlünün sahip olduğu motoru ile iskeleye yolcu taşıması sebebiyle kendisinden istenilen 81.000.- TL. ücreti ödememesi sebebiyle ödeme emri tanzim ve tebliğ edildiğinin anlaşıldığı, 442 s. Köy Yasası ile 1580 s. Belediye Kanununa göre kurulan birlik, Belediye Yasasının 138. maddesine göre hükmi şahsiyete haiz bir amme müessesesi ise de, ödeme emri düzenleyecek kuruluşlar arasında sayılmadığı, hüküm ifade eden ve dava mevzuu olan bir belgenin geçerli olabilmesi için belgenin yetkili mercilerce düzenlenmesi gerektiğinin bir hukuk kuralı olduğu, buna göre adı geçen kuruluşun ödeme emri düzenleme yetkisinin bulunmadığı, sair taraftan 3004 s. iskelelerin Ne Suretle İdare Edileceğine Dair Yasanın 1. maddesinde, vilayet hususi idareleriyle belediyelerin ve köylerin elinde bulunan iskele ve rıhtım ve umumi seyri sefere yarıyan kanal ve kayık ve sallardan kanunlara müsteniden alınmakta olan muririye resim ve ücretlerine dair tarifelerin, iktisat Vekaletince tetkik ve icra Vekilleri Heyeti tarafından tasdik edildikten sonra tatbik olunacağı, 2. maddede ise, Velayet hususi idareleriyle belediyelerin ve köylerin elinde bulunan iskelelerle rıhtım ve kanallardan ve kayıklar ve salları ile geçecek olan yolculardan ve cinslerine göre eşyalardan her mali sene alınacak ücretlere ilişkin tarifelerin bu idarelerin bütçelerinin tanzimi sırasında tertip edileceği ve iktisat Vekaletine gönderileceğinin hükme bağlandığı, bu madde hükümlerine göre alınan ücretin iskele geçiş ücreti olmayıp, iskele üzerinden geçen ticaret eşyasından tahsil edilmekte olduğu, buna göre davaya konu olan iskele geçiş ücreti iskeleye yaşanan teknelerden alınmak istenildiğinden bu yönü ile de ödeme emri düzenlenmesinin kanuni olmadığı, yapılan bir hizmet karşılığı ücret alınması icap ediyorsa bunun özel hukuk hükümlerine göre takip ve tahsili yoluna gidilmesinin gerektiği gerekçesiyle kabul eden Aydın Vergi Mahkemesinin 9.3.1988 tarih ve 1988/240 s. kararının; ada iskele ücreti, vergi olmadığından görüm ve çözümünün vergi mahkemesi olmadığı, 3004 s. Yasaya göre salınmadığı, birliğin 1580 s. Belediye

Yasasının 133, 442 s. Köy Yasasının 47 ve 48. ve 5442 s. iller İdaresi Yasasının 56. maddeleri gereğince teşekkül etmiş hükmi şahsiyete haiz amme müessesesi olduğu, birliğin söz konusu olacağı için Ödeme emri düzenleyebileceği, 2464 s. Belediye Gelirleri Yasasının 52/2. maddesi gereğince istenen işgaliye ücretinin kanuni olduğu öne sürülerek bozulması istemidir.

Savunmanın Özeti: Cevap verilmemiştir.

Savcı Sıtkı Gündüz''ün Düşüncesi: ileri sürülen bozma nedenleri, 2577 s. idari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesinin 1 numaralı bendinde ön görülen sebeplerden hiçbirine girmediğinden, temyiz isteğinin reddi ile hukuka ve usul hükümlerine uygun gerekçeye dayalı, vergi mahkemesi kararının onanması gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince Savcının ve Tetkik Hakimi A. Kemal Terlemezoğlu'nun yazılı ve sözlü görüş ve düşünceleri alındıktan sonra işin gereği görüşüldü:

Uyuşmazlık, 1580 s. Yasanın 133 ve devam eden maddeleri hükümlerine dayanılarak kurulmuş olan birliğin ödeme emri düzenleyip düzenleyemeyeceğine ait bulunmaktadır.

1580 s. Belediye Yasasının 133. maddesinde, belde ve köyler ile il özel İdarelerinin kendilerine kanunlarla verilen mecburi veya ihtiyari vazifelerin bir veya birkaçını müşterek tesisat ve İdare ile ifa için birlik tesis edebilecekleri, 138. maddesinde de, birliklerin hükmi şahsiyete haiz amme müesseseleri olduğu, vazifelerini ifa ettikleri mahalli İdarelerin bu vezaifi ifa hususunda haiz oldukları hukuk ve salahiyeti haiz bulundukları hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlerden, köy ve belediyeler ile özel İdarelerin kendi aralarında yada müstakilen birlik oluşturabilecekleri ve birliklerin yerel yönetimlerin bir kısım işlevlerini yerine getiren kamu tüzel kişiliğine haiz kuruluşlar olduğu anlaşılmaktadır.

ilçe sınırları içinde sosyal, kültürel, zirai, sınai, ticari ve turistik amaçla birden çok köyün iştiraki ile meydana gelen ili ilçesi Köylerine Hizmet Götürme Birliğine, belediye ve özel İdarenin katılımlarının olmadığı hususu ara kararımız üzerine gönderilen nizamnamenin tetkikinden anlaşılmaktadır.

Başka bir deyişle, söz konusu birlik yalnızca ilçesine dahil köyleri iştiraki ile meydana gelmiş bulunmaktadır. Bu halde Birlik, köye ilişkin hak ve yetkileri kullanabilme durumundadır.

Diğer taraftan 6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Yasasının 1. maddesi hükmüne göre, kamu alacağının bu Yasaya göre takip ve tahsil edilebilmesi için, alacağın Devlete, il özel İdarelerine ve belediyelere taalluk etmesi gerekmektedir. Köylere ilişkin alacağın, Köy Yasası hükümleri kapsamında bulunması sebebiyle Birliğin bu yasaya göre alacağını takip etme yetkisinden söz edilemez.

1580 s. Belediye Yasasının 135. maddesinde, her Birliğin bir esas nizamnamesinin olacağı ve nizamnamede maddede sayılan hususların yer alacağı belirtilmiştir. Bu hükümler arasında Birliğin 6183 s. Kanundaki yetkileri kullanmasına imkân verecek kanuni düzenleme bulunmamaktadır.

Bu sebeple, Birlik tüzüğü'nün 14. maddesinin 11. bendi ile 28. maddesinde 6183 s. Yasanın uygulanacağı yolundaki hükmün geçerliliği yoktur.

Ayrıca, adı geçen birliğin işlemine kanuni dayanak olarak aldığı 2464 s. Belediye Gelirleri Yasasının 52. maddesinin 2. fıkrasındaki hüküm belediye sınırları içerisinde umuma ilişkin yerlerdeki işgaller sebebiyle belediyeler tarafından tarh, tahakkuk ve tahsil edilebilecek harca ait olup, uyuşmazlık konusu ada iskele ücretinin bu harçla ilgisi bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Aydın Vergi Mahkemesinin 9.3.1988 tarih ve 1988/240 s. kararının bozulmasına yönelik temyiz isteğinin reddine,

20.2.1990 tarihinde **oyçokluğu** ile karar verildi.

KARŞI OY

İl İdaresi Yasasının 56 inci. Köy Yasasının 47 ve 48 inci maddeleri, köylerin ve belediyelerin kanunların kendilerine verdiği işleri mahalli mahiyetteki işleri yapmak için kendi aralarında birlik kurabileceklerini açıklamıştır.

Belediye Yasasının 138 inci maddesi ise kurulan bu birliğin, hükmü şahsiyeti haiz kamu kurumu olduğunu belirtmektedir. Birliğin Başkanı birliğin oluş biçimine göre, bucak müdürü. Kaymakam veya Validir.

Söz konusu 138 inci maddede. Birliğin, görevlerini yaptıkları mahalli İdarelerin bu görevleri yaptıkları sırada haiz oldukları hukuk ve salahiyyete haiz oldukları yazılıdır.

Olayımızda, birliğin Başkanı Kaymakamdır. Birlik başkanı olarak kaymakamın, 6183 s. Yasanın 1 inci maddesine göre, birliğin alacağı tahsil etme yetkisi olmaktadır.

Nitekim, Birlik Tüzüğü'nün XIV. maddesinin 11 inci bendinde ve XXVIII maddesiyle birlik alacağının 6183 s. Yasaya dayanarak tahsil yetkisi ve görevi birlik başkanı kaymakama verilmiştir.

Bu nedenle, Birlik adına, başkanı sıfatıyla ödeme emri düzenlenmesinde yasaya aykırı bir durum bulunmamaktadır. Temyiz konusu kararın, bozulması gerektiği görüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Kaynak: DKD Sayı: 80 Sayfa: 332

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA